

Frumvarp til laga

um breytingu á lögum um öryggi raforkuvirkja, neysluveitna og raffanga nr. 146/1996

(Lagt fyrir Alþingi á 145. löggjafarþingi 2015–2016.)

1. gr.

Við 3. gr. bætast fjórar nýjar skilgreiningar (í viðeigandi stafrófsröð) svohljóðandi:

Dreifingaraðili raffangs: Einstaklingur eða lögaðili í aðfangakeðjunni, annar en framleiðandi eða innflytjandi, sem býður rafföng fram á markaði;

Framleiðandi raffangs: Einstaklingur eða lögaðili sem framleiðir rafföng eða lætur framleiða eða hanna rafföng og markaðssetur þann búnað undir sínu nafni eða vörumerki;

Innflytjandi raffangs: Einstaklingur eða lögaðili með staðfestu innan Evrópska efnahagssvæðisins sem setur rafföng frá þriðja landi á markað á Evrópska efnahagssvæðinu;

Viðurkenndur fulltrúi: Einstaklingur eða lögaðili með staðfestu innan Evrópska efnahagssvæðisins sem hefur skriflegt umboð frá framleiðanda raffangs til að koma fram fyrir hans hönd í tengslum við tilgreind verkefni.

2. gr.

Við 3. mgr. 4. gr. bætist nýr málslíður svohljóðandi: Rafsegultruflanir af völdum raffanga og rafbúnaðar skulu vera innan marka samkvæmt því sem nánar er skilgreint í reglugerð, sem og ónæmi slíks búnaðar fyrir rafsegultruflunum.

3. gr.

Við 5. gr. bætist ný málsgrein svohljóðandi: Rafverktakar skulu fara yfir eigin verk að þeim loknum og ganga úr skugga um að ákvæði laga og reglugerða séu uppfyllt ásamt því að tilkynna lok verks til Mannvirkjastofnunar samkvæmt skilgreindum verklagsreglum stofnunarinnar. Þetta gildir bæði um vinnu við nýjar neysluveitur og breytingar á neysluveitum í rekstri.

4. gr.

Á eftir 5. gr. koma fjórar nýjar greinar svohljóðandi:

a. (5. gr. a)

Bannað er að leggja háspenntar loftlínur yfir íbúðarhúsnæði, atvinnuhúsnæði, aðrar byggingar og mikilvæg íþrótta- og útivistarsvæði. Jafnframt er óheimilt að reisa slíkar byggingar undir háspenntum loftlínunum. Þó mega háspenntar loftlínur liggja yfir lítið notuðum byggingum minni en 50 m² að flatarmáli sem ekki eru notaðar til íbúðar eða daglegrar dvalar fólks.

Háspenntar loftlínur skulu lagðar í öruggri fjarlægð yfir jörð, frá gróðri, öðrum línunum, umferðarleiðum og byggingum. Fjarlægðir skulu ákvarðast í samræmi ákvæði reglugerðar um raforkuvirki.

b. (5. gr. b)

Framleiðendur, viðurkenndir fulltrúar, innflytjendur og dreifingaraðilar raffanga skulu tryggja að rafföng sem sett eru á markað uppfylli kröfur laga þessara og reglugerða sem settar eru samkvæmt þeim.

Áður en raffang er sett á markað skal framleiðandi útbúa viðeigandi tæknigögn og framkvæma eða láta framkvæma mat á því hvort raffangið uppfylli kröfur um öryggi, kröfur um rafsegulsamhæfi eða aðrar þær kröfur sem kveðið er á um í reglugerð að raffangið þurfi að uppfylla. Samræmismat skal framkvæmt af tilkynntum aðila eftir því sem við á og í samræmi við kröfur sem skilgreindar eru í reglugerð. Framleiðandi skal á grundvelli samræmismats gefa út samræmisýfirlýsingu og festa CE-merki á viðkomandi raffang. Framleiðandi ber allan kostnað af samræmismati og CE-merkingu.

Sá sem markaðssetur raffang hér á landi skal halda skrá yfir öll rafföng sem hann hefur á boðstólum og hafa tiltæk afrit af tæknilegum gögnum um vöruna og samræmisýfirlýsingu. Enn fremur skal hann að beiðni Mannvirkjastofnunar afhenda skrá með upplýsingum um birgja og þá sem bjóða fram vörur hans ef það er að mati stofnunarinnar nauðsynlegt í tengslum við rannsókn máls.

c. (5. gr. c)

Ráðherra tilkynnir viðeigandi stjórnvöldum á Evrópska efnahagssvæðinu um þá aðila hér á landi sem hafa heimild til að annast samræmismat skv. ákvæðum þessara laga og reglugerða settra samkvæmt þeim. Ráðherra annast einnig eftirlit með tilkynntum aðilum en getur falið Mannvirkjastofnun að annast það fyrir sína hönd.

Tilkynntur aðili skal hafa faggildingu og faglega þekkingu til að framkvæma samræmismat. Um faggildinguna fer samkvæmt lögum nr. 24/2006, um faggildingu o.fl., og ákvæðum laga þessara og reglugerða settra samkvæmt þeim. Sé tilkynntur aðili ekki opinber stofnun eða ríkisfyrirtæki skal hann hafa ábyrgðartryggingu sem nær til skaðabótaábyrgðar gagnvart öllum þeim sem hann kann að valda tjóni með starfsemi sinni.

d. (5. gr. d)

Rafföng eru álitin uppfylla kröfur um öryggi og kröfur um rafsegulsamhæfi ef þau uppfylla ákvæði samhæfðra evrópskra staðla sem staðfestir hafa verið af Staðlaráði Íslands sem íslenskir staðlar fyrir slíka vöru. Mannvirkjastofnun birtir á vefsíðu sinni lista yfir staðla sem varða rafföng. Ráðherra getur með reglugerð falið öðru stjórnvaldi eða Staðlaráði Íslands birtingu staðla samkvæmt þessari málsgrein.

5. gr.

Á eftir 4. mgr. 11. gr. koma fjórar nýjar málsgreinar svohljóðandi:

Mannvirkjastofnun getur fyrirskipað innköllun, tekið af markaði eða bannað sölu eða afhendingu raffangs ef það uppfyllir ekki skilyrði laga þessara og reglugerða settra samkvæmt þeim, svo sem um merkingar, þ.m.t. CE-merkingar, leiðbeiningar og gögn sem ber að útbúa og hafa tiltæk, svo sem samræmisýfirlýsingu, samræmisvottorð, skýrslur um prófanir eða útreikninga og tæknileg gögn.

Mannvirkjastofnun getur falið faggiltri prófunarstofu að prófa vöru og meta hvort hún uppfyllir ákvæði laga þessara.

Framleiðandi, viðurkenndur fulltrúi, innflytjandi eða dreifingaraðili ber allan kostnað af innköllun raffangs. Sé raffang ekki í samræmi við settar reglur skal framleiðandi, viðurkenndur fulltrúi hans eða innflytjandi bera þann kostnað sem hlýst af skoðun, rannsókn og prófun, svo og annan kostnað. Framleiðandi eða viðurkenndur fulltrúi hans, innflytjandi eða dreifingaraðili greiðir allan kostnað af tilkynningum um hættulega vöru sem beint er til almennings, svo sem kostnað við tilkynningar í fjölmiðlum. Framleiðanda eða viðurkenndum fulltrúa, innflytjanda eða dreifingaraðila er heimilt að annast tilkynningu um þetta til almennings, enda sé það gert í samráði við Mannvirkjastofnun og með þeim hætti að eðlileg varnaðaráhrif náist.

Mannvirkjastofnun getur haft samstarf við töllyfirvöld um markaðseftirlit við innflutning.

6. gr.

Við 2. mgr. 13. gr. bætist nýr töluliður svohljóðandi:

14. nánari kröfur vegna markaðssetningar raffanga, þ.m.t. um:

- a. Skilgreiningu á ábyrgð framleiðanda, viðurkennds fulltrúa, innflytjanda og dreifingaraðila.
- b. Öryggiskröfur og kröfur vegna rafsegultruflana sem rafföng þurfa að uppfylla.
- c. Kröfur um gerð og afhendingu tæknilegra gagna og annarra gagna.
- d. Kröfur sem gerðar eru vegna samræmismats. Samræmismat getur m.a. falið í sér kröfu um EB-gerðarprófun, gæðatryggingu í framleiðslu, sannprófun vöru, gerðarsamræmi, gæðatryggingu vöru, innra eftirlit með framleiðslu eða sannprófun eintaka.
- e. Kröfur sem gerðar eru til tilkynnts aðila og um hlutverk hans og skyldur við framkvæmd samræmismats og eftir atvikum afturköllun vottorða.
- f. Um gerð og form samræmisýfirlýsingar og kröfur um CE-merkingu. Heimilt er í reglugerð að krefjast þess að samræmisýfirlýsing og leiðbeiningar séu á íslensku.
- g. Kröfur sem gerðar eru til framleiðanda, viðurkennds fulltrúa, innflytjanda og dreifingaraðila um vistun gagna og upplýsinga vegna markaðseftirlits.
- h. Birtingu staðla.
- i. Framkvæmd markaðseftirlits og réttarúrræði Mannvirkjastofnunar.

7. gr.

Á eftir 15. gr. bætast tvær nýjar greinar svohljóðandi og breytist töluröð annara greina sem því nemur:

- a. (16. gr.)

Mannvirkjastofnun er heimilt að birta skýrslur um niðurstöður markaðseftirlits með rafföngum á vefsíðu stofnunarinnar, enda hafi hlutaðeigandi verið veittur sanngjarn frestur til úrbóta. Mannvirkjastofnun skal gefa út verklagsreglur um nánari framkvæmd þessa ákvæðis og birta á vefsíðu stofnunarinnar.

b (17. gr.)

Mannvirkjastofnun getur lagt stjórnvaldssektir á einstakling eða lögaðila sem brýtur gegn ákvæðum laga þessara og reglna settra samkvæmt þeim og ákvörðunum eftirlitsaðila. Slíkar sektir geta numið allt að 5 millj. kr.

Við ákvörðun sekta skal m.a. taka tillit til alvarleika brots, hvað það hefur staðið lengi, samstarfsvilja hins brotlega aðila og hvort um ítrekað brot er að ræða. Jafnframt skal líta til þess hvort ætla megi að brotið hafi verið framið í þágu hagsmuna fyrirtækisins. Mannvirkjastofnun er heimilt að ákveða hærri sektir hafi aðili hagnast á broti.

Gjalddagi stjórnvaldssektar er 30 dögum eftir að ákvörðun um sektina var tekin. Hafi stjórnvaldssekt ekki verið greidd innan 15 daga frá gjalddaga skal greiða dráttarvexti af fjárhæð sektarinnar frá gjalddaga. Ákvörðun Mannvirkjastofnunar um stjórnvaldssekt er aðfararhæf og renna sektir í ríkissjóð að frádregnum kostnaði við álagningu og innheimtu. Um ákvörðun og útreikning dráttarvaxta fer eftir lögum um vexti og verðtryggingu.

Stjórnvaldssektum skal beitt óháð því hvort lögbrot eru framin af ásetningi eða gáleysi.

Aðili máls getur einungis skotið ákvörðun um stjórnvaldssekt til dómstóla. Málshöfðunarfrestur er þrír mánuðir frá því að ákvörðun var tekin. Málskot frestar aðför.

8. gr.

Lög þessi öðlast gildi 20. apríl 2016.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

I. Tilefni og nauðsyn lagasetningar.

Frumvarp þetta er samið á vegum umhverfis- og auðlindaráðuneytisins í samstarfi við Mannvirkjastofnun. Megintilgangur frumvarpsins er að innleiða tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/35/ESB frá 26. febrúar 2014 um samræmingu laga aðildarríkjanna um markaðssetningu raffanga sem notuð eru innan ákveðinna spennumarka (endurgerð) og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/30/ESB frá 26. febrúar 2014 um samræmingu laga aðildarríkjanna um rafsegulsamhæfi (endurgerð). Lög nr. 146/1996 um öryggi raforkuvirkja, neysluveitna og raffanga eru rammalög sem skapa grundvöll fyrir frekari reglusetningu og fullri innleiðingu tilskipananna. Til viðbótar eru í frumvarpinu lagðar til lítilsháttar lagfæringar á lögnum í ljósi reynslunnar og snúa þær annars vegar að skyldum rafverktaka til yfirferðar eigin verka og hins vegar að skilgreiningu helgunarsvæða raflína. Markmið þeirra breytinga er að styrkja lagagrundvöll framkvæmdar sem þegar er til staðar og byggir að hluta til á ákvæðum gildandi reglugerða.

Framangreindar tilskipanir voru teknar upp í EES-samninginn með ákvörðun sameiginlegu EES- nefndarinnar nr. ..., frá ..., um breytingu á ... viðauka (...) við EES-samninginn frá 2. maí 1992. Utanríkisráðherra hefur lagt fram tillögu til þingsályktunar á yfirstandandi þingi um staðfestingu ákvörðunar sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. Tilskipanirnar koma til framkvæmdar 20. apríl 2016.

II. Meginefni frumvarpsins.

Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins nr. 2014/35/ESB um samræmingu laga aðildarríkjanna um markaðssetningu raffanga sem notuð eru innan ákveðinna spennumarka fjallar um öryggi raffanga sem notuð eru innan ákveðinna spennumarka, þ.e. 50-1000V AC og 75-1500V DC. Samkvæmt tilskipuninni skulu rafföng sem undir hana falla uppfylla grunnkröfur sem þar eru skilgreindar. Beita skal skilgreindu samræmismati til að tryggja samræmi við grunnkröfur og festa CE-merki á öll eintök viðkomandi raffangs því til staðfestingar, auk þess að gefa út skriflega samræmisýfirlýsingu. Tilskipunin kemur í stað eldri tilskipunar, nr. 2006/95/EB sem innleidd var með reglugerð um raforkuvirki, sem sett er með stoð í lögum nr. 146/1996. Helstu breytingar sem hin nýja tilskipun felur í sér lúta að skipulagi markaðseftirlits, samræmingu viðbragða gagnvart rafföngum sem ekki uppfylla kröfur, skilgreiningu á hlutverki aðila í aðfangakeðjunni og aðkomu tollayfirvalda að eftirliti. Ekki er um að ræða breytingar er varða kröfur um öryggi (grunnkröfur) og samræmismat.

Tilskipunin 2014/30/ESB um samræmingu laga aðildarríkjanna um rafsegulsamhæfi gildir um búnað, tæki (rafföng) og fastan búnað sem valdið getur rafsegultruflunum eða orðið fyrir áhrifum af slíkum truflunum. Í henni eru skilgreindar þær grunnkröfur sem búnaður skal uppfylla hvað varðar rafsegulsamhæfi. Beita skal skilgreindu samræmismati til að tryggja samræmi tækja við grunnkröfur og festa CE-merki á öll eintök þeirra því til staðfestingar, auk þess að gefa út skriflega samræmisýfirlýsingu. Tilskipunin kemur í stað eldri tilskipunar, nr. 2004/108/EB sem innleidd var með reglugerð nr. 270/2008 um rafsegulsamhæfi, sbr. nú reglugerð nr. 397/2012, sem settar eru með stoð í lögum nr. 146/1996. Helstu breytingar sem hin nýja tilskipun felur í sér lúta að skipulagi markaðseftirlits, samræmingu viðbragða gagnvart búnaði sem ekki uppfyllir kröfur, skilgreiningu á hlutverki aðila í aðfangakeðjunni og aðkomu tollayfirvalda að eftirliti. Þá eru ákvæði er varða tilkynnta aðila mun ítarlegri í nýju tilskipuninni. Grunnkröfur varðandi rafsegulsamhæfi breytast ekki.

Báðar ofangreindar gerðir eru endurskoðun á eldri tilskipunum sem innleiddar voru í íslenska löggjöf með reglugerðum sem settar voru með stoð í lögum nr. 146/1996 um öryggi raforkuvirkja, neysluveitna og raffanga. Tilskipanirnar eiga það sameiginlegt að með þeim verður innleitt skipulag markaðseftirlits með þeim vörum sem falla undir gildissvið þeirra, samræming viðbragða vegna raffanga eða búnaðar sem ekki uppfyllir kröfur, skilgreiningar á hlutverki aðila í aðfangakeðjunni og aðkoma tollayfirvalda að eftirliti. Með tilskipununum eru ekki gerðar breytingar á grunnkröfum né fela þær í sér umfangsmiklar breytingar á fyrirkomulagi markaðseftirlits frá því sem verið hefur hér á landi.

Rafföng má því aðeins setja á markað að hönnun þeirra, gerð og frágangur stofni ekki öryggi manna, húsdýra eða eigna í hættu þegar þau eru rétt upp sett, þeim við haldið og þau notuð með þeim hætti sem til er ætlast. Ábyrgðaraðilar og aðrir seljendur raffanga mega aðeins setja á markað rafföng sem uppfylla ákvæði um öryggi og formleg skilyrði til markaðssetningar. Mannvirkjastofnun annast markaðseftirlit raffanga skv. gildandi lögum, fylgist með rafföngum á markaði, aflar á skipulegan hátt upplýsinga um þau og tekur við ábendingum frá neytendum og öðrum aðilum. Faggiltar skoðunarstofur annast framkvæmd skoðana í umboði Mannvirkjastofnunar samkvæmt gildandi samningi hverju sinni, verklagsreglum og skoðunarhandbók stofnunarinnar. Á árinu 2014 voru heimsóknir til söluaðila raffanga alls 286 víðs vegar um land. Í þessum 286 heimsóknum voru „skimuð“ 21.999 rafföng og 42 skoðuð nánar (B-skoðun) vegna gruns um að þau uppfylltu ekki kröfur. 14 mismunandi rafföng voru send til prófunar hjá prófunarstofu sem er tilkynntur aðili á Evrópska efnahagssvæðinu. Öll voru þau prófuð bæði með tilliti til öryggis og

rafsegulsamhæfis. Ekki er gert ráð fyrir að breyting verði á fyrirkomulagi markaðseftirlits með tilkomu frumvarpsins en skert er þó á ákvæðnum atriðum og lagt til að stofnuninni verði veitt heimild til beitingu nýrra úrræða, þ.e. beitingu stjórnvaldssekta. Ekki er gert ráð fyrir að því úrræði verði beitt í miklum mæli, en talið er engu að síður nauðsynlegt að geta gripið til þess, t.d. ef um ítrekuð brot er að ræða og aðili fylgir ekki fyrirmælum stofnunarinnar.

Í 3. gr. frumvarpsins er nýtt ákvæði um að rafverktakar skuli fara yfir eigin verk að þeim loknum og ganga úr skugga um að ákvæði laga og reglugerða séu uppfyllt ásamt því að tilkynna lok verks til Mannvirkjastofnunar samkvæmt skilgreindum verklagsreglum stofnunarinnar. Þetta gildir bæði um vinnu við nýjar veitur og breytingar á veitum í rekstri. Ekki er um breytingu að ræða frá þeirri framkvæmd sem tíðkast hefur en lagt er til að þessi skylda rafverktaka komi skýrt fram í lögum og þar með undirstrikuð ábyrgð rafverktaka á eigin verkum.

Í a. lið 4. gr. er lagt til að skýrt verði kveðið á um það í lögum að bannað sé að leggja háspenntar loftlínur yfir íbúðarhúsnæði, atvinnuhúsnæði, aðrar byggingar og mikilvæg íþrótt- og útivistarsvæði. Jafnframt er lagt til að skýrt verði kveðið á um það í lögum að óheimilt sé að reisa slíkar byggingar undir háspenntum loftlínunum. Tilgangur ákvæðisins er að tryggja öryggi í nánasta umhverfi háspennta loftlína og kveða skýrt á um byggingarbann innan helgunarsvæðis þeirra. Stærð helgunarsvæðis ræðst af spennu viðkomandi raflínu. Samkvæmt gildandi lögum ber þeim sem leggur háspennna loftlínu að afla tilskilinna leyfa og annarra heimilda fyrir nýjum flutningsvirkjum, frá opinberum aðilum sem og einkaaðilum. Þannig eru raflínur háðar mati á umhverfisáhrifum, skipulagsáætlanagerð, leyfum sveitarfélaga og annarra opinberra aðila, auk þess sem afla þarf heimilda yfir landi á viðkomandi línuleið. Sá sem leggur línuna á ekki eignarrétt að viðkomandi landi heldur er sett kvöð um byggingarbann til að tryggja öryggi við línuna sem þinglýst er á viðkomandi jörð. Þrátt fyrir kvaðir þær sem byggingarbann setur á land vegna raflína getur landeigandi haft ákveðin not af landinu, en honum eins og öðrum ber að virða þeir kvaðir sem kunna að leiða af lögum eða samningum. Kröfur um byggingarbann undir háspenntum loftlínunum voru skýrar í eldri reglugerð um raforkuvirki en hafa í seinni tíð meira byggst á ákvæðum staðla og almennum tilvísunum til þess að tryggja skuli öryggi í nágrenni háspennulína. Kröfur laga og reglugerða um byggingarbann hafa því að vissu leiti verið faldar innan um tæknileg ákvæði og því ekki verið hinum almenna borgara nógu ljósar. Við skoðun á virkjum hafa á undanförunum árum komið í ljós tilvik þar sem mannvirki hafa verið staðsett innan helgunarsvæða flutningslína í andstöðu við fyrirliggjandi kvaðir og þrátt fyrir byggingarbann innan helgunarsvæða samkvæmt skipulagi. Af þeim sökum er talið æskilegt að kveðið verði skýrt á um byggingarbannið í lögum um öryggi raforkuvirkja, neysluveitna og raffanga, bæði til að fyrirbyggja frávik en einnig til þess að unnt sé að bregðast við ef slík tilvik koma upp og tryggja öryggi borgaranna með fullnægjandi hætti.

III. Samráð.

...

VI. Mat á áhrifum.

Frumvarpið felur ekki í sér miklar breytingar á því eftirliti sem verið hefur með markaðssetningu raffanga hér á landi. Eftirliti hefur verið sinnt með skipulegum og skilvirkum hætti hingað til og mun svo verða áfram. Lítilsháttar breytingar gætu orðið á

eftirfylgni með tilkomu heimildar til beitingar stjórnvaldssekta en ekki er gert ráð fyrir að heimildinni verði beitt í miklum mæli. Almennst hefur gengið vel hingað til að framfylgja gildandi reglum vegna markaðssetningar raffanga og hefur nokkuð góð sátt verið um framkvæmdina. Ekki er því almennt talin þörf á breytingum á framkvæmd markaðseftirlits.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Lagt er til að skilgreiningar tilskipana 2014/35/ESB og 2014/30/ESB á helstu ábyrgðaraðilum aðfangakeðjunni verði teknar upp í lögin en þær eru samhljóma hvað þá varðar. Skyldur þeirra og ábyrgð samkvæmt tilskipunum verði hins vegar tilgreindar í b. lið 4. gr. frumvarpsins og reglugerðum.

Um 2. gr.

Kröfur tilskipunar 2014/30/ESB um samræmingu laga aðildarríkjanna um rafsegulsamhæfi varða ekki bara kröfur um öryggi heldur er þeim einnig ætlað að tryggja að rafsegultruflanir af völdum raffanga og rafbúnaðar séu innan skilgreindra marka og um ónæmi slíks búnaðar fyrir rafsegultruflunum. Lög um öryggi raforkuvirkja, neysluveitna og raffanga snúa að mestu leyti að öryggiskröfum, en lítillega er þó minnst á truflanir. Af þeim sökum er talið nauðsynlegt að skerpa á lagaheimildinni fyrir því að settar séu kröfur varðandi truflanir af völdum raffanga.

Um 3. gr.

Í ákvæðinu er skerpt á ábyrgð og skyldum rafverktaka sem til staðar er í gildandi reglugerð um raforkuvirki um raforkuvirki. Ákvæðið er til að undirstrika mikilvægi þess að löggiltir rafverktakar vinni samkvæmt innra öryggisstjórnunarkerfi sem tryggir að öll þeirra verk séu unnin samkvæmt settum reglum og að þeir yfirfari eigin verk.

Um 4. gr.

Í a. lið er lagt til að sett verði í lög skýrt ákvæði um byggingarbann undir háspennnum loftlínunum. Tilgangur ákvæðisins er að tryggja öryggi borgaranna og kveða með skýrum hætti á um þær reglur sem gilda varðandi staðsetningu mannvirkja í nánasta umhverfi slíkra raflína sbr. nánari umfjöllun í almennum athugasemdum frumvarpsins. Almennst fer stærð helgunarsvæðis eftir spennu viðkomandi línu og er útreiknuð á grundvelli staðla. Gert er ráð fyrir að nánari ákvæði um fjarlægðir komi fram í reglugerð.

Í b. lið koma fram skyldur helstu ábyrgðaraðila í aðfangakeðjunni við markaðssetningu raffanga og byggja þær á ákvæðum tilskipana 2014/30/ESB og 2014/35/ESB sem eru að mestu samhljóða hvað þetta varðar. Ekki er í raun um nýmæli að ræða en þar sem um íþyngjandi kröfur er að ræða er talið nauðsynlegt að skyldurnar séu tilgreindar almennt í lögunum og síðan nánar útfærðar í reglugerð. Um er að ræða hefðbundnar kröfur vegna markaðssetningar CE-merkningarskyldra vara sem byggja á samræmdri aðferðafræði Evrópusambandsins.

Fjallað er í c. lið um þær kröfur sem gerðar eru til tilkynnta aðila vegna samræmismats sem fara á fram vegna markaðssetningar raffanga. Eins og í b. lið er hér ekki um breytingu

að ræða heldur er verið að styrkja lagastoð núverandi kerfis. Í tilskipunum 2014/30/ESB og 2014/35/ESB er heldur skerpt á kröfum til tilkynnta aðila og því enn nauðsynlegra en áður að lagastoð krafna sem fram koma í reglugerðum sé traust.

Að lokum er í d. lið kveðið á um svokallað ætlað samræmi, þ.e. að ef vara uppfylli kröfur samhæfðra staðla þá teljist hún uppfylla kröfur um öryggi og aðrar þær kröfur sem viðkomandi tilskipanir kveða á um að hún eigi að uppfylla.

Um 5. gr.

Í ákvæðinu er kveðið á um úrræði Mannvirkjastofnunar ef rafföng á markaði uppfylla ekki kröfur laga og reglugerða. Getur stofnunarinn í þeim tilvikum fyrirskipað innköllun, tekið af markaði eða bannað sölu eða afhendingu raffangs. Að auki er þegar í lögum heimild til álagningu dagsekta. Jafnframt er lagt til að skerpt verði á ákvæðum um heimildir Mannvirkjastofnunar til að láta prófa rafföng, um kostnað vegna innkallana og prófana og um samstarf við tollayfirvöld. Í tilskipunum 2014/30/ESB og 2014/35/ESB er skerpt á kröfum til markaðseftirlits og kveðið á um að markaðseftirlitsstjórnvöld hafi nægjanleg úrræði til að framfylgja kröfum tilskipananna. Er því lagt hér til að skerpt verði á ákvæðum laganna um úrræði stofnunarinnar en til viðbótar er í b. lið 7. gr. frumvarpsins lagt til að Mannvirkjastofnun fái heimild til beitingar stjórnvaldssekta.

Um 6. gr.

Hér er lagt til að við reglugerðarákvæði laganna bætist nokkuð ítarlegar heimildir til setningar reglugerða. Gert er ráð fyrir að tilskipanir 30/2014/ESB og 2014/35/ESB verði að meginstefnu til innleiddar með reglugerðum á grundvelli þess lagaramma sem fram kemur í lögum um öryggi raforkuvirkja, neysluveitna og raffanga.

Um 7. gr.

Í a. lið er lagt til að skýrt verði kveðið á um heimildir Mannvirkjastofnunar til birtingar eftirlitsskýrsla á vefsíðu stofnunarinnar. Almennara ákvæði er í 12. tölul. 2. mgr. 13. gr. laganna en lagt er til að skerpt verði á heimildinni. Fyrirmynd að ákvæðinu er í nýlegum lögum nr. 114/2014 um byggingarvörur en birting slíkra skýrsla felur í sér ákveðið aðhald með þeim sem markaðssetja vörur auk þess sem þær hafa upplýsingagildi fyrir neytendur.

Í b. lið er lagt til að Mannvirkjastofnun fái heimild til álagningar stjórnvaldssekta. Er gert ráð fyrir að stofnunarinn geti lagt slíkar sektir til að framfylgja almennt ákvæðum laganna en gert er ráð fyrir að slíkri heimild verði einkum beitt í þeim tilvikum þar sem ítrekuð tilmæli um úrbætur hafa ekki borið árangur. Í tilviki rafverktaka væri t.d. unnt að beita stjórnvaldssektum sem vægara úrræði en sviptingu löggildingar ef innri öryggisstjórnun rafverktakans væri ekki samkvæmt settum reglum þrátt fyrir ítrekuð tilmæli um úrbætur.

Gerð er krafa í tilskipunum 2014/30/ESB og 2014/35/ESB að aðildarríkin setji reglur um viðurlög vegna brota á ákvæðum tilskipunarinnar og að þau skuli vera skilvirk, í hlutfalli við alvarleika brotsins og hafa fyrirbyggjandi áhrif. Í 17. gr. laganna er kveðið á um að brot gegn lögnum varði sektum. Refsiheimildin er mjög opin og vísar almennt til ákvæða laganna. Þá skortir viðmiðanir um fjárhæðir sekta og alvarleika brota. Erfitt er því að fullyrða að hún uppfylli framangreindar kröfur tilskipananna. Eðlilegra er því talið í sérhæfðum málaflokki sem þessum, þar sem fram fer markaðseftirlit hjá stofnun sem býr yfir sérfræðipækkingu, að stofnunarinn hafi heimild til að beita stjórnvaldssektum.

Fylgiskjal.

Fjármála- og efnahagsráðuneyti, skrifstofa opinberra fjármála:

Umsögn um frumvarp til laga um ...